

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Sibijska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. post. štad. 26.795.

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravljalistu trg Cuztoza 1

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina IV.

U Puli, utorak 26. ožujka 1918.

Broj 977

Bitka na zapadu.

Beč, 25. (D. u.) Službeno se javlja: Na zapadu nijesu nikakve protunavale mogle smetati prodiranje našeg pobjedonosnog saveznika. — Poglavica generalnog stožera.

Berlin, 25. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Bavarski prijestolonasljednik Rupprecht je sa vojskama generala pl. Belowa i pl. Marwitza opeta porazio neprijatelja u silnom rvanju kod Bapauma. Dok su zborovi generala pl. Borna, pl. Lindequista i Kühnea u ogrorčeni bojovima probili jake neprijateljske položaje sjeveroistočno od Bapauma, bacile čete generala Grünerta i Stabsa sa Istoka i jugoistoka neprijatelja preko Ytresa i Saillya. U žestokim navalama slomljen je žilavi, francuskim silama pojačani neprijateljski otpor. Novo dopremljene divizije i mnogobrojni oklopljeni automobili bacile se duž cesta, koje iz Bapaume vode u Cambrai i Peronne, proti našim prodirućim četama. Nijesu mogle, da odluče u prilog neprijatelju. Na večer se potučene povukoše prema zapadu. Za noćnih je navala Bapaume pao u ruke pobjeditelja. Vrući se bojevi razvijaju za Combles i za visine istočno pred njim. Neprijatelj je bačen. Navale engleske konjanice propadoše. Stojimo sjeverozapadno od Somme, usred razbojišta sommske bitke. Njemački je prijestolonasljednik sa vojskom generala Hutlera izvojšto pod Hamom prelaz preko Somme. Njegove su se pobjedonosne čete popele u ogrorčeni bojovima na visine zapadno od Somme. Žestoke protunavale engleske pješadije i konjanice skršile se krvavo. Na večer je u jurišu zauzet grad Nesle. Među Sommom i Oiseom osvojile preko kanala Crozat prodiruće čete još kasno na večer od dne 23. t. mj. čvrsto izgrađene i žilavo branjene položaje na zapadnom brijegu kanala. U ljutom boju bačeni su Englezi, Francuzi i Amerikanci kroz neprohodno područje preko La Neuville i preko Vittequier-Aumonta. Jučer je navala bila nastavljena. Francuske pješadijske i konjaničke divizije, koje započeh protunavale, bijahu krvavo suzbiše. — Neumorno progoneći udariše general pl. Conta i pl. Gayl za uzničućim neprijateljem. Na večer je osvojen Gluscard i Chauny. Dalekosežnim smo topovima opstrijeljivali tvrđavu Pariz. Neprijateljevi su krvavi gubici vanredno teški. Ogroman plijen, koji je od 21. t. mj. dalje pao u naše ruke, ne da se još pregledati. Ustanovljeno je preko 45.000 zarobljenika, mnogo više od 600 topova, na hiljade strojnih pušaka, ogromne zalihe municije i orudja, velike zalihe živeža i odijela. Na flandrijskoj fronti, istočno od Reimsa, pred Verdunom i u Loreni traje dalje topovska borba. — Sa ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

Bitka na zapadu podijelila se je u bitku kod Bapauma i u bitku na Sommi između Peronnea i Chaunya. Kod Peronnea dostigli su Englezi svoju staru obrambenu liniju, poznatu iz vremena bitke na Sommi. Na sjeveru osvojili su Englezi Bapaume, što su Englezi očajno branili, kao uporište za svoj uzmak na stare položaje južno od Arrasa. Između Peronnea i Chaunya uspjelo je Nijemcima, da prekorače rijeku Sommu na više mjesta, te su ovdje uznapredovali opet za okruglih deset kilometara. Na toj su se točki ponovno pojavile francuske i amerikanske čete, koje su kušale brojnim protunavalama osporiti napredovanje njemačkim vojskama. Uopće se opaža, da Englezi i njihovi saveznici poduzimaju sve više protunapadaja, po čemu bi se dalo suditi, da sveudilj pridolaze njima u pomoć pričuve. Pitanje je, da li se neće ovim pojedinim akcijama iskrvariti, te onemogućiti sakupljanje jake sile, koja im je svakako potrebna, da zaustave njemački napadaj.

* Francuski izvještaj od 24. ožujka popodne: Iza žestoke su topničke paljbe pokušali Nijemci južno od Juvincourta napadaj. Topnički je boj bio u području šume Les Pretres kao što i u šumi Engen te u smjeru na La Fontenelle i na Hartmannswellerkopf živahan.

24. ožujka, na večer: Topnička djelatnost od mjenjaču se žestine sjeverno od Chemin des Dames, privremeno žesća u Champagni, u području brda, na desnom brijegu Moze između šume Caurières i Bezonaux i na Hartmannswellerkopfu.

* Francuske novine javljaju sa fronte, da je neprijateljska topnička paljba uzdrmla čitavu francusku frontu. Vojničke su oblasti izdale zapovijest, da se po mogućnosti odstrani pučanstvo iz Verduna. Neprijateljsko topništvo djeluje takovom žestinom, da su čitave prve linije pokrite gustom množutom parom, što otešća vanredno protunajere.

* Engleski izvještaj od 24. ožujka u jutro: Na bojnjoj fronti nije tijekom noći nastupila nikakva bitna promjena u položaju, ma da je došlo do daljnjih okršaja na različitim točkama fronte. Naše čete drže linije od Somme do Peronna. Protjerani smo slabija neprijateljska odijeljenja, koja su se litjela probili kroz naše linije u okolici Parguva. Na našem smo desnom krilu bili u doticaju sa Francuzima. Sjeverno od Somme kod Peronnea, drže naše čete svoje položaje, izokako su suzbiše nekoliko napadaja na različitim točkama ove fronte u prvim satovima noći. Očekuje se još teške navale.

* Engleski izvještaj 24. ožujka na večer: Nove neprijateljske navale od velike jakosti razvile su se na mnogim mjestima čitave bojne fronte, te su potrajale sav dan. Južno od Peronnea uspjelo je neprijatelju iza teškog boja, da prekorači na nekojim točkama rijeku Somme; mjesta ćemo kasnije saopćiti. Sjeverno od Peronne bile su neprijateljske navale uperene sa skrajnom žestinom proti liniji Tortille. Naše čete su se u tom odsjeku bojne fronte povukle na nove položaje. Dalje sjeverno suzbiše smo opetovane navale njemačke pješadije uz najteže gubitke po neprijatelja.

* Službeni engleski izvještaj bojeva u zraku od subote javlja, da je tog dana bilo oboreno 54 neprijateljskih lijetala.

* Glasovi novinstva o bitci na zapadu. Javljaju dopisnom uredu iz Berna: Njemačka je taktika većini francuskih novina zagonetna. „Excelsior“ misli, da Nijemci dijele istu taktiku, kao što kod Verduna, koja ih je u ono doba stala toliko žrtava. „Matin“ drži mogućim, da Nijemci kušaju golemi udarac proti Calaisu također na sjeveru belgijske fronte. „Homme libre“ kaže, da će Nijemci amo tamo stući francusku frontu, te na nekojim mjestima zabiti u nju klin; ali francuski će vojnici budno stražiti. U „Humanite“ zahtijeva Renaudel, da komora ne smije u očigled ozbiljnog položaju, da drži duge praznike. Parlament bi mogao biti prisiljen od dana na dan, da stvori veoma važne zaključke.

Opstrijeljavanje Pariza.

Pariz, 25. (D. u.) Havas. Opstrijeljavanje Pariza sa dalekometnim topom započelo je danas opet u 6 sati i 50 časaka.

Pariz, 24. (D. u.) Agence Havas. Vlada je naredila, da javno djelovanje upravnih i javnih oblasti mora normalno da funkcioniira, bude li Pariz iznova opstrijeljavan. Željeznički promet, promet podzemne i površne željeznice mora se podržavati. Pučanstvo bit će opomenuto bubljanjem i znaclina na uzbuuu. Sakupljanja na cestama i javnim su trgovinama zabranjena.

Pariz, 24. (D. u.) Agence Havas. „Liberte“ javlja, da u vojničkim krugovima vlada mišljenje, da su dva topa od istoga kalibra, koji pucaju na Pariz. Zadnji je metak pao u grad u 11 sati i 52 časaka.

Pariz, 25. (D. u.) (U 10 sati i po pr. podne. Agence Havas.) Opstrijeljavanje Pariza sa dalekometnim topom, koji puca na glavni grad iz daljine od više od 100 kilometara, započelo je iznova u 7 sati prije podne. Metci slijede jedan drugoga u jednakomjernom razmaku vremena. Do sada imade samo malo žrtava.

Berlin, 25. (D. u.) Od francuskih listova donasa samo „Le Journal“ potankosti o opstrijeljavanju Pariza, iz kojih pojedinosti proizlazi, da se opstrijeljavanje smatralo ljetalačkom navalom. Prva je detonacija bila kud i kamo žesća od ljetalačkih bomba, premda ne tako grozna kao detonacija u Coeurneuille. P najprije se je držalo, da se moguće radi o novoj eksploziji u tvornici municije. Taneta su padala u točnim razmacima od 15 minuta. Francuski su se ljetači digli, ali su uzalud tražili neprijateljske ljetace. Oko 11 sati prije podne izašlo je prvo službeno izvješće. Izvješće je govorilo o padanju bomba, o umrlima i t. d., te je nadalje javljalo, da su francuski ljetaci započeli proganjanjem. Medjutim su se detonacije opetovale u redovitim razmacima, dok nije ova činjenica, kao što i to, što se neprijateljskih ljetaca nikada nije vidjelo, pobudilo sumnju. Naskoro se proširila vijest, da su na pojedinim mjestima nadjeni komadi mahuna, kojih promjer nije bio sličan promjeru običnih bomba. Tako se je proširio glas o monstruoznom tipu. U 2 sata popodne javljeno je, da je francusko topništvo otkrilo ogromni top, sakriven u nekoj šumi 110 kilometara daleko od Pariza. U 3 sata popodne bilo je službeno saopćeno, da su padale granate od 240 mm. Opstrijeljavanje je na to popustilo, dok nije u noći posve prestalo.

Iz Rusije.

Berlin, 24. „Vossische Zeitung“ javlja iz Zeneve: Havas je saopćila francuskom novinstvu tekst izjave, koju je stranka kadeta u Moskvi predala francuskom generalnom konzulu, ta prosvjeduje proti miru sa Njemačkom, kojega neće ruski narod nikada ratificirati.

Stockholm, 25. (D. u.) Listovi javljaju, da je u Helingforsu i Viborgu obrazovana crna garda, sastavljena od samih zločinaca, koja ubija civilno muško pučanstvo od 10 godina dalje. Brzajavna je sveza sa južnom Turskom trajno prekinuta.

Kuronsko pitanje.

„Zürcher Zeitung“ prima od letskog ureda u Bazelu: Od Wolffovog ureda dne 16. t. mj. proširena vijest o ustanovljenju kuronske vojvodine nuka nas, da javnost podsjetimo na slijedeće činjenice: 1. Kuronska gubernija nije sama za sebe niti kakva narodna cjelina, već samo upravni dio od letskog naroda napućenog područja, koje osim Kuronske obuhvaća i južni dio Livonske i sjeverozapadna područja gubernije Viteb. 2. Nacrt vojvodine Kuronske, koja bi personalnom unijom imala biti pripojena Pruskoj-Njemačkoj, bio je formuliran već u sjednici krunskog vijeća u Berlinu dne 5. studenoga 1917. Već sama ova činjenica dostaje, da se pravo može suditi o milostivoj gesti, po kojoj bi sada Pruska htjela pred javnosti primiti kuronsku vojvodsku krunu iz ruku oslobođenog i zahvalnog naroda. 3. U mirno doba imala je Kuronska 812.300 stanovnika, od kojih 77.6 posto Leti, 5.6 posto Židova, 5.6 posto Rusa, 6.1 posto Poljaka, Litvanaca, Esti i 3.1 posto Nijemaca. Zaposjednuta Kuronska brojila je: „godini 1916.“, prema podacima njemačke okupacione uprave, 230.000 stanovnika, od kojih samo 100.000 Leti, 500.000 Leti dakle, koji bivaju ustanovljenjem kuronske vojvodine istjerani iz svoje domovine, imalo bi, da u Rusiji gospodarski propadne. 4. U tako opustošenoj Kuronskoj ne može naravno biti govora o pravu letskog pučanstva na samoodređivanje. U ovoj je svezi sasna svejedno, da li će se tako često spomenuta „izgradnja samouprave“ zbilja provesti, ili će se za samoodređenje i samoupravu brinuti samo vojna snaga njemačka i njemačko-baltički junkeri. Kuronski bjegunci i evakuirci, koji predstavljaju pretežnu većinu kuronskog pučanstva, prosvjedovahu putem zakonitih svojih zastupstva proti junkerskom zemaljskom vijeću, sazvanom od Njemačke, kao proti „sramotnoj uzurpaciji“ te zajedno sa svim političkim strankama i organizacijama, na najodlučniji način odbiše nacrt o kuronskoj vojvodini. 5. Vijesti, koje govore o oslobodjenju, o zajednici njemačko-letskih interesa i o izmirenju i koje se u posljednje vrijeme sve više množe, treba je odbiti kao umjetno stvaranje aneksionističkog raspoloženja. Letski je narod, sada kao i prije, za federaciju naroda Rusije, jer samo federacija može narodima da zasigura slobodu i mir te da na zadovoljstvo sviju riješi istočno europsko pitanje.

* Spomenica kneza Lichnowskoga obasiže 1600 stranica, pisanih strojem. Prema daljnjim izvaticima iz spomenice, što ih donose novine, iznosi Lichnowsky, da će se obistiniti najuzvišeniji cilj rata, demokratizacija Njemačke i da se Njemačka više ne smije nadati, da će bezuvjetno pobijediti sve protivnike. Dalje zagovara ispražnjenje zaposjednutih područja u interesu kompromisnoga mira. Osnovu podmorničkoga rata zove „suludom“. Odbija politiku trojnoga saveza. Za politiku „Srednje Europe“ kaže, da je srednji vijek. Kaže, da nije protivnik ni Austrije ni Ugarske, ni Italije ni Srbije itd. Dalje ističe svoje anglofilstvo, pa u Engleskoj vidi sjelo ideja i trgovine, a u centralnoj Europi vojsku i birokraciju. Već se iz ovoga kratkoga izvotka može vidjeti krug ideja, u kojemu se kreće knez Lichnowsky.

* Brzajav cara Vilima. Wolffov dopisni ured javlja: Car je Vilim podao sa bojnog polja velike bitke u Francuskoj slijedeći brzajav za caricu: Veliki glavni stan, 25. ožujka u 11 sati prije podne: Nj. Veličanstvu carici, Berlin. Ove je noći pao Bapaume iza ljutog boja. Sa pobjedničkim četama napredujemo preko Bapauma na zapad a dalje južno u smjeru na Albert. Somme jugozapadno od Paronna prekoračena je na mnogo mjesta. Oduševljenje je četa jednako kao i prvog dana. Preko 45.000 zarobljenika, preko 600 topova, na hiljade mitraljeza, nebrojeni plijen municije i hrane, slično kao što u Sočkoj bici u Italiji. Bog s nami. Vilim.

* U očekivanju ofenzive protiv Italije. Sa ameriškane i engleske strane izišli su izvješta, koj

se bave sa predstojećom austro-ugarskom ofenzivom protiv Italije. Jedna američka vijest javlja, da neprijatelj namjerava poduzeti ofenzivu u brdovitom predjelu i da će po svoj prilici pokušati da prodre preko brentske doline u nizinu.

* Politički događaji u Ugarskoj. U politici je nastupila tobože uskrasna pauza, uprkos toga mnogo se radi. Za danas na večer očekuju se izjave ministra-predsjednika na banketu, koji je priredjen njemu u čast od građanstva unutarnjega grada. Sutra putuje Wekerle u Beč i biti će vjerojatno za vrijeme tamošnjeg boravka primljen od kralja u audienciju. Kako se čuje, biti će doskora primljen u audienciju i grof Albert Apponyi, a sigurno će biti pozvani pred kralja i drugi vodeći muževi u političkom životu Ugarske. Tisza, Andrassy i Pallavicini odsutni su iz glavnog grada, a isto i ministar trgovine Szterenyi, koji još uvijek boravi u Bukarešti. Kao novom u političkom životu spominje se stanovište stranke grofa Karolyia, koji vidi u raspravi porezne osnove zapostavljanje izborne reforme i zato kani navodno započeti veliku agitaciju, pa čak i opstrukciju u parlamentu.

* Srpska skupština odobrava Pašićevu vanjsku politiku. „Nieuwe Rotterdamse Courant“ javlja: Za vrijeme zadnjeg zasjedanja srpske skupštine na Krfu doveo je izbor parlamentarnog bureau u ponedjeljak do krize kabineta. Gjoka Bračinac izabran je sa 54 glasa radikalne stranke za predsjednika protiv 50 glasova, koje je dobio kandidat opozicije (samostalaca, nacionalista i naprednjaka). Za predsjedništvo nije dobio nijedan kandidat dovoljan broj glasova. Uslijed ovog položaja nastala su oprečna mišljenja glede unutarnje politike, te je Pašić predsjednik ministarstva i predsjednik radikalne stranke predao na to kralju demisiju čitavoga kabineta. Skupština je odobrila vanjsku politiku srpskog kabineta jednoglasno.

* Buna u Grčkoj. Javljaju dopisnom uredu iz Berna iz pouzdanog izvora, da je u Ateni, u Piraju i Korintu buknuła buna Grčke su čete uskratile pokornost te nijesu htiele pucati na pučanstvo. Zato su pucali engleski i francuski vojnici. Čitavi se je Pelepones pobunio.

* Red u Podolju. Iz Proskurova javljaju, da je od ukrajinske pučke vlade namješteni guverner Podolja dr. Stepura pomoću vojnice, koju je sam organizovao, u poslavo poredak u svojoj guberniji. Dra. Stepuru podupiru u njegovom radu ukrajinski časnici, koji su prije pripadali ruskoj vojsci. Otkad su austro-ugarske čete uljeze znatno su porasle cijene živeža u Podolju.

* Kaledin umoren. Javljaju iz Petrograda: Kako se sada saznaje, nije general Kaledin počinio samoubistvo, već je pao žrtvom umorstva.

* Srbi žele mir? Švicarska „Agence Hellenique“ javlja, da nova srpska vlada nije nipošto nesklona, da pregovara na temelju statusa quo ante, kod toga je u načelu spremna, da Bugarima daje teritorijalnih koncesija.

* Pomorska bitka kod Dünkirehena. Engleska admiraliteta javlja dne 21. t. mj.: Viceadmiral v. Dorer javlja, da je danas prije podne između 4 i 5 sati došlo kod Dünkirehena do bitke između torpednih lovcima. Dva engleska i tri francuska torpedna lovca zametnuše boj sa skupinom torpednih lovaca, koja je 10 minuta opstrjeljivala Dünkirehen. Viceadmiral v. Dorer javlja, e drži, da su potopljena 2 neprijateljska torpedna lovca i 2 neprijateljske torpedovke. Izvučeni su iz mora mornari od posade dviju neprijateljskih torpedovka. Od aljirskih ladja nije nijedna bila potopljena; jedan je engleski torpedni borac oštećen, ali je mogao da stigne u luku. Engleski s ugubici mačeni. Francuzi nijesu imali nikakvih gubitaka.

* Udružene države i Rusija. Petrogradska brzojavna agentura javlja: Njemački je poklisar u Rusiji Francis, dao slijedeću izjavu: Američanska vlada i američanski narod imaju odviše interesa za dobrobit Rusije, e bi mogli prepustiti sudbinu Rusije Njemačkoj. Amerika zanima se u visokoj mjeri za slobodu ruskog naroda te će sve učiniti, da zaštići prave interese zemlje. Bude li se hrabri i rodoljubivi ruski narod okano političkih raspra te odlučio na odrješit rad, protjerat će neprijatelja iz ruskog područja te će biti u stanju, da do konca 1918. zasigura sebi i svijetu mir. Moja vlada smatra još uvijek ruski narod kao saveznika te je spremna, da djelotvorno podupre svaku vladu, koja će se odlučno oprijeti njemačkom prodiranju.

* Sastanak Smutsa sa Mensdorffom u Švicarskoj. Dopisnik „Berliner Tageblatt“ doznaje iz Beča k sastanku lišeg austro-ugarskog poklisara u Londonu, grofa LMensdorffa sa generalom Smutsom, koji se je nedavno bavila engleska donja kuća, da se je taj sastanak zbio u jednom malom švicarskom mjestancu. Kod ovog je susreta došlo u istinu do višesatnog razgovora između grofa Mensdorffa i generala Smutsa, ali ne može biti govora o kakvim god pregovaranjima. Na poticaj generala Smutsa, da bi se započelo sa pregovaranjima, izjavio je grof Mensdorff, da se ova pregovaranja mogu naravski voditi jedino u prisuću saveznika Austro-Ugarske. Time je svršio razgovor između grofa Mensdorffa i generala

Smutsa. Izjavljeni pokušaj, da se upleće Austro-Ugarsku u pregovaranja o separativom miru, objašnjuje također, zašto engleski ministri prikrivaju većom tajnovitosti susret generala Smutsa sa grofom Mensdorffom.

Iz slavenskog svijeta.

Mirovna pregovaranja između Rusije i Ukrajine. „Narodni Listy“ javlja iz Lavova od 21. ovoga mjeseca: Kako smo već javili, započet će doskora pregovaranja između Rusije i Ukrajine, pošto su boljševici izrazili želju, da žive u prijateljskim odnosajima sa susjednom republikom. Kod pregovaranja neće igrati ulogu samo gospodarska pitanja već također velika pitanja od velike važnosti u financijskom pogledu. Ukrajina traži, da joj se odstupi dio ruskih zlatnih i srebrnih pričuva, pošto su se ruske finace pomogle u glavnom ukrajinskim sredstvima. Ukrajina traži 35 po sto plaćevnih sredstava od Rusije. Osim toga zahtjeva Ukrajina, da se svi vrijednosni papiri i kapitali, koji pripadaju javnom posjedu ukrajinskim državljanima, koji su tijekom rata bili prenešeni u Rusiju, povrate ukrajinskim posjednicima. U pitanju Sibira i ostalih ruskih kolonija bivšeg ruskog carstva stoji ukrajinska vlada na stanovištu da je to zajednički posjed Rusije i Ukrajine. U pitanju nekih zemalja i prava iskorišćanja mogao bi se odrediti stanoviti sporazum, prema kojemu bi se dijelili percentualno stanoviti produkti kao petroulje itd. Isto traži Ukrajina u pitanju koncesija u Perziji itd.

Domće vijesti.

Akolja za srednji stališ. Radi uskrasnih praznika biti će upis osoba, pripadajućih srednjem stališu, dne 28. o. mj. prekinut, te 2. aprila opet nastavljen u pisarni, ulica Sergia broj 38, I. kat, između 4 i 6 sati poslije podne.

Javna dražba. Danas u 3 sata poslije podne održavati će se dražba na licu mjesta, Corsia Francesco Giuseppe br. 6 (gabinetto di lettura) više vrsti stolova, stolica, okvira, divana, svjetlonik, knjižnica, zavjesa, ogledala i glasovir, te dne 27. tekućeg u 3 sata poslije podne u sudbenoj dražbenoj dvorani, Via Arena br. 2, ogledala, okvira, divana, stolova i jednog sata.

Dnevne vijesti.

Preradovićeva proslava u Trebinju. Pišu „Hrv. Riječi“ iz Trebinja: Omladina trgovačke škole u Trebinju proslavila je svečano stogodišnjicu našeg velikana akademijom, na kojoj su se pjevale i deklamovale same Preradovićeve pjesme. Zasluga za precizno uvježbane mješovite zborove ide učiteljicu gdjicu Br. Perelka. Učitelj g. P. Divljan uvježbao je nekoliko deklamacija, a i o samom pjesniku držao je omladini vrlo uspješno predavanje.

Zgodna. Preradović pjeva:

M u d a r r a č u n.

Mađžar se i Niemac čude
Što je drugim na um palo,
Da i oni traže svoje.
Pametno je ovo dvoje;
Jer da svakom dvoje bude.
Ostalo bi njima malo.

Umjetnici za istarsku djecu. Dana 6. travnja o. g. priredjuju polaznici umjetničke škole zajedno sa profesorima istog zavoda u korist Istarske siročadi veselu večer u svim prostorijama Gradijanske strejane. Priredbu preuzeo je kipar prof. Valdec.

Što je sve u Mađžarskoj veleizdaja. Pod današnjom „demokratskom“ vladom mađžarskom sprema se opet jedan „veleizdajnički“ proces svoje vrsti. „Világ“ naime donosi: Istražni sudac požunskog kr. sudbenog stola odredio je, da se imadu progoniti izdavatelji i zaplijeniti primerci dopisnica, koje su se tiskale u tiskari Neubert J. u Pragu. Ove razglednice prikazuju neki goroviti kraj, te pred njim tri Slovaka u narodnoj nošnji. Na kartama se nalaze slovački rodoljubni natpisi. Karte stoje i krunu, a čist prihod ide u korist spomenika slovačkih palih junaka. Kao izdavač bilježi se slovački narodni zastupnik Juriga. Ministar trgovine odredio je, da se ove „veleizdajničke“ karte na poštama neprimaju, već se imadu „u svrhu progona uručiti požunskom istražnom sucu“.

Zavrtak i zatvor vrijednosnih pisama i omota u ovozemnom saobraćaju. Poštno i brzojavno ravnateljstvo u Trstu javlja: Na temelju § 5. br. 2 poštanskog reda određuje se u smislu članka IV. uvodne naredbe k pošt. redu za vrijeme dok traju ratom prouzročene izvanredne prilike slijedeće: 1. Vrijednosna pisma (§ 67. p. r.) i omoti, koji se moraju zapečaćiti (§ 71. br. 1 c i br. 2 § 72. p. r.) mogu se zatvoriti otiskom od takozvanog bezsmolnatog pečatnog voska n. pr. napravljenog od smole, kamenog ugljena ili od asfalta. Papir rabljen za pakovanje mora da u takvom slučaju bude veoma hrapav. Nasuprot je i dalje zabranjeno rabiti pečatne znamke u slučajevima gdje je propisan zatvor pečatnim voskom. Isto tako ne mogu da limene plombe te plombe iz lijepenke i slične nadomjestje zatvor od pečatnog voska ili olovnih plomba. 2. Ako se

za svezanje omota rabi papirnati konopčić to mora da isti bude dobro zavijen te čvršći negoli u takvom slučaju inače rabljeni konopčić iz konoplja. Kod omota, koji sadržavaju novac i slično (§ 72. p. r.) zabranjeno je i dalje rabiti trakove od papirnato konopca.

Nekrolog. „Tribunus“ donosi u „Hrvatskoj državi slijedeću bilješku: Umro je umirovljeni veliki župan ličko-krbavske županije, Gjurio Horvat, poznat našoj javnosti pod imenom Gjuka-paše. „Hrvatska“ mu pjeva hvalospjev — njemu, Khuenovom krvniku i najpokornijem sluzi. „On je hrvatski narod iskreno i žarko ljubio...“ Zar je to time pokazao, što je dvadeset godina služio Khuena? Zar time, što je najkrvoločnije proganjao narodne ljude? Ne, ne — ne vrijedi više ona „de mortuis nil nisi bene“. Krvnik ostaje krvnik i nakon smrti.

Samoodredjenje za austrijske Židove. Austrija je doista država nevjerovatnosti. Što je pravo za jedan narod, to je krivica za drugi. Kad Slaveni traže samoodredjenje, vele, da su veleizdajnici. No značajna je vijest, koju neki dan donose praški „Narodni Listy“, da su naime dr. Seidler i grof Toggenburg nedavno raspravljali sa zastupnicama austrijskog židovstva, koji su mu predložili slijedeće svoje zahtjeve: Priznanje židovske narodnosti, uređenje saveza austrijskih Židova, uređenje židovske kurije, proporcionalno židovsko zastupstvo u državnom saboru i u svim drugim saborima, zastupstvo u krunskom vijeću i ministarstvu, uređenje posebnih židovskih referata kod svih centralnih ureda. Ministri su obećali, da će kod revizije ustava uvažiti židovske zahtjeve.

Prosvjeta.

Izdanja „Matice Hrvatske“. Izdanja „Matice Hrvatske“ za god. 1917. (III. kolo) već su doštampana, pa će koncem mjeseca ožujku prestati razaslanje izdanja I. i II. kola uz prinosničku cijenu od K 7.50 sa odpremom i poštarinom, a odpočet će razaslanje knjiga za g. 1917. Izdanja I. i II. kola kao i potpuna izdanja godišta 1907. i 1908. neće se moći više naručivati ukupno, nego će se odrediti cijena svakoj knjizi iz tih godišta napose. Zato se mole svi povjerenici, koji se dosada nisu javili, da to čim prije učine, jer se od 1. travnja neće više primati prinosnici za I. i II. kolo. Isto se tako mole svi zakladnici, društva, čitaonice itd., koji nisu dosada podigli svojih knjiga, da se izvole bezuvjetno do 1. travnja javiti i označiti točnu adresu, kamo da im se zaostale knjige odpreme. Matice imade još velik broj izdanja I. i II. kola, kao i godišta 1907. i 1908., pa se mogu do konca ožujka naručiti uz dosadašnje cijene za prinosnike (K 7.50 sa odpremom i poštarinom). Iza toga roka povisit će se cijena knjigama radi sve veće skupocje i silno poraslih troškova oko opremanja. Potanje o izdanjima za godinu 1917., o cijeni, kao i danu razaslanja javit će se u novinama, a povjerenici će se obavijestiti kao i dosada.

Dvije valjane knjige. Primili smo dvije valjane i otmene knjige: Marcel Prevost „Poludjevice“, preveo I. Velikanović, vezane u poluzevu K 4. — Gustav Strindberg „Vještica“, preveo Vuk Pavlović, vezano u poluzevu K 2. — Oba su djela biser svjetske književnosti, pa će ih naše čitalačko općinstvo rado prigrliti. Oprema se ovih knjiga mora naročito istaknuti, jer se ovom vrsti opreme unosi sasvim novi pravac u naš nakladnički posao. Dobra je bila namisao upotrijebiti u tu svrhu naše narodne ornamente. Ove knjige, koje preporučujemo, naručuju se kod nakladne tiskare Ign. Granitz, Zagreb.

Mali oglasnik

Šuma
svoje vinograde, voćnjake i svekoliko bilje od ulju lišća, gusjenice i ostalih zareznika odstranjenjem sa pojačanom kalifornijskim torbom ANTI-FUNGIN. Radikalno pouzdano djelovanje, bez oštećivanja biljke, vrlo šteditivo, u inozemstvu već više godina sa izvanzrednim uspjehom iskušano. — Cijena: 1 litar K 12.— (dostavno za 50 litara). Originalne posude po 3 i pol litara K 32.— Razniti pouzedeći ili novac unaprijed: M. JÜNNER, Zagreb 10. Petrinjska ulica 3. — Potanji prospekt — i uputa besplatno.

Rabljeno pokućstvo.
kupuje i prodaje tvrtka
WIP Barbelli
Sišanska ulica.

Pravi naravni „Wermuth“
može se dobiti, dok zalih traje, u skladištu vina L. Križ, ulica Diana br. 11.

Konsumno društvo mornarice izdavači će članovima slaninu kako slijedi:

utorak (26.) od broja 1 — 3000
srijedu (27.) „ „ 3001 — 5000
četvrtak (28.) „ „ 5001 — 7000

te onim članovima, koji su upisani samo za ratno doba.

